

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Природничий факультет
Кафедра географії та методики її викладання

Дипломна робота
магістра

**з теми: «УМОВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ НА БАЗІ
РЕГІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ТА ЕТНО-ІСТОРЧНИХ РЕСУРСІВ (НА
ПРИКЛАДІ СЛАВУТСЬКОГО ТА ІЗЯСЛАВСЬКОГО РАЙОНІВ)»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи Geo1-M19z
спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
за освітньою програмою Географія

Белінська Марія Миколаївна

Керівник:

Мендерецький В. В., доктор педагогічних наук,
професор

Рецензент:

Касіяник І. П., кандидат географічних наук,
доцент

Кам'янець-Подільський – 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ..	5
1.1 Сучасний стан розвитку міжнародного туризму в Україні.....	5
1.2 Шляхи вдосконалення туристичної галузі на території Хмельницької області.....	13
РОЗДІЛ 2. УМОВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ СЛАВУТСЬКОГО РАЙОНУ	19
2.1 Розвиток району у сфері міжнародного туризму на базі регіональних природних ресурсів	19
2.2 Відродження міжнародного туризму на основі регіональних етно-історичних ресурсів Славутського району	26
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ, ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ІЗЯСЛАВСЬКОМУ РАЙОНІ ...	33
3.1 Особливості туристичної діяльності в районі в умовах впливу факторів регіональних природних ресурсів	33
3.2 Вплив регіональних етно-історичних ресурсів на туристичний ринок Ізяславського району	47
РОЗДІЛ 4. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В РАЙОНАХ, ЩО ДОСЛІДЖУЮТЬСЯ	54
4.1 Перспективи та проблеми розвитку міжнародного туризму Славутського району.....	54
4.2 Практична організація міжнародної туристичної діяльності в Ізяславському районі	60
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

ВСТУП

Актуальність теми. Імідж країни у світі та її роль у міжнародній торгівлі крім усього визначаються станом і рівнем конкурентоспроможності сфери міжнародного туризму. Для розвитку міжнародного туризму потрібні такі умови, як сприятливий клімат, природа, історична та культурна спадщина, розвинута готельна інфраструктура та інфраструктура супутніх галузей та високий рівень безпеки. Поряд з розвитком сфери туристичних послуг істотне піднесення також спостерігатиметься й у тих секторах економіки, які відіграють важливу роль у створенні інфраструктури міжнародного туризму. Це, передусім, транспорт, готельно-ресторанне господарство, торгівля, зв'язок, інформаційно-комунікаційна сфера, будівництво, сільське господарство, харчова промисловість, виробництво широкого спектру непродовольчих товарів та ін. Усе це обумовлює необхідність та актуальність досліджень умов і чинників розвитку міжнародного туризму.

Враховуючи перспективу зростання ринку туристичної сфери України та світу після завершення світової пандемії, постає необхідність комплексного планування розвитку туристично потенційних територій, з врахуванням в першу чергу інфраструктурних елементів. Ефективно діюча сучасна туристична інфраструктура є важливим чинником формування конкурентоспроможної туристичної галузі, яка може стати локомотивом для Поділля взагалі та Славутського і Ізяславського районів зокрема.

Вивченню даного питання присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: О.Ф. Балацького, Л.П. Брагинського, В.В. Гарбара, З.В. Герасимчук, Б.М.Данилишина, О.О. Іщука, І.П.Касіяника, Т.І. Козаченка, В.С. Кравціва, Ю.П. Лебединського, С.С. Левківського, В.З. Миська, Г.О. Пархоменка, С.С. Придеткевича, І.П. Рибака, В.М. Степанова, О.М. Теліженко, М.А. Хвесика, Л.П. Царика, Г.В. Чернюк, В.О. Шевченка, А.С. Яцика та багатьох інших.

Мета і завдання дослідження. Метою досліджень є аналіз ринку туристичних послуг в Славутському та Ізяславському районах Хмельницької

області, що дасть змогу прогнозувати перспективи його розвитку у майбутньому та визначити практичні шляхи удосконалення цього виду діяльності.

Для досягнення мети було поставлено такі *завдання*:

- ознайомитися із літературними джерелами відповідно до теми дослідження;
- встановити та охарактеризувати наявні (існуючі) природні та етно-історичні ресурси в Славутському та Ізяславському районах;
- визначити проблеми, а також ступінь їх впливу на розвиток міжнародного туризму обраних районів;
- запропонувати можливі шляхи та перспективи розвитку міжнародного туризму Славутського та Ізяславського районів.

Об'єкт дослідження – міжнародний туризм Славутського та Ізяславського районів Хмельницької області

Предмет дослідження – особливості функціонування, територіального розміщення та перспективи розвитку міжнародного туризму Славутського та Ізяславського районів Хмельницької області.

Методи дослідження. В процесі наших досліджень ми застосовували як загальногеографічні методи – статистичний, математичний, польових спостережень, порівняльно-географічний, систематизації, групування, графічного, картографічного, статистичного аналізу так і спеціальні – просторового аналізу, типізації та картографічного моделювання.

При зборі первинних матеріалів нами опрацьовано велику кількість найрізноманітніших джерел, зокрема, монографій, статей, фондів матеріалів і наукових збірників обласних та районних установ, а також низка картографічних матеріалів.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (62 найменування) та додатків. Робота проілюстрована 28 рисунками, які розміщені в додатках, містить 1 таблицю. Загальний обсяг роботи – 75 сторінок.

ВИСНОВКИ

Проведені нами дослідження розвитку міжнародного туризму на базі регіональних природних та етно-історичних умовах на прикладі Славутського та Ізяславського районів, дали змогу сформулювати висновки та рекомендації, що забезпечують вирішення основних завдань роботи відповідно до поставленої мети.

1. Сучасні дослідження туристичної сфери базуються на комплексному загальногеографічному підході, з виокремленням туристичної інфраструктури, як ключового елемента ефективного територіального розвитку. Головні об'єкти дослідження висвітлюються з економічної, екологічної та соціальної позицій, що дозволяє максимально об'єктивно відобразити існуючі зв'язки та спрогнозувати подальші напрями розвитку туризму в цілому. Систематичні дослідження міжнародного туризму Славутського та Ізяславського районів здійснювалися тривалий час, й особливого зорієнтованого вивчення набули в другій половині ХХ століття.

2. Територія дослідження надзвичайно багата на природні та етно-історичні ресурси. Найбільша їх концентрація спостерігається містах Ізяслав та Славута, але велика кількість об'єктів також знаходяться на територіях сіл даних районів. Основу туристичного потенціалу становлять НПП «Мале Полісся», гідрологічні, геологічні, ландшафтні, орнітологічні, ботанічні заказники, природні пам'ятки природи, соціокультурні (сакральні, оборонні споруди, замки, костели, монастирі, єврейські кладовища, церкви, руїни палаців, археологічні знахідки) ресурси. В цілому регіон володіє значним неосвоєним туристично-рекреаційним потенціалом.

3. Основні проблеми розвитку міжнародного туризму Славутського та Ізяславського районів пов'язані з низькою якістю під'їзних шляхів, локалізованою концентрацією закладів проживання; недосконалістю у регіональному регулюванні галузі туризму, недостатньою інформаційно-рекламною діяльністю щодо даних міст та районів за кордоном; податковим

навантаженням, що перешкоджає та відлякує потенційних інвесторів у сферу туризму; невідповідним регіональним та місцевим управлінням туристичною діяльністю. Окрім того, при збільшенні туристичного потоку, значно зросте екологічне навантаження, що за умови існуючого рівня розвитку комунальної сфери, призведе до проблем зі сміттям та фізичного знищення цінних природних об'єктів. Вирішення цих та інших проблем можливе за умови ефективного планування розвитку території та пошуку оптимальних шляхів інвестування.

4. Виконавши та вирішивши найбільші проблеми програми розвитку міжнародного туризму в Славутському та Ізяславському районах в повній мірі, то це забезпечить:

- створення позитивного іміджу як туристичного краю на загальнодержавному та міжнародному рівнях;
- забезпечення сталого розвитку туристичної галузі в районах;
- збільшення частки туризму в основних показниках економічного і соціального розвитку;
- створення сучасної інфраструктури;
- поліпшення екологічних та санітарних умов збереження об'єктів культурної спадщини;
- збереження природного середовища і створення рекреаційних зон;
- розвиток туризму, як одного з основних джерел залучення інвестицій в економіку району;
- надходження додаткових коштів до бюджетів усіх рівнів.

Ще одним з перспективних напрямів розвитку туристичної галузі Славутського району є сільський зелений туризм.

Також потрібно проводити екскурсії та розповідати про величну історію міста Ізяслава та району. Райони в майбутньому мають досить високий потенціал в міжнародному туризмі за умови його належного та відповідного розвитку, а також в зацікавленості місцевої влади в цьому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aftanazy R. Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej. – Wrocław; Warszawa; Krakow, 1994. – Т.V.
2. UNWTO. (2015). Barometr svitovoho turizmu [World tourism Barometer]. Vol. 13 Retrieved from [http :](http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_barom15_06_december_excerpt_2015.pdf)
[//cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_barom15_06_december_excerpt_2015.pdf](http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_barom15_06_december_excerpt_2015.pdf);
3. Балабанов И., Балабанов А. Экономика туризма: [учеб. пособ.] – М.: Финансы и статистика, 2006. – 173 с.
4. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монограф. / О.О. Бейдик. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. – 395 с.
5. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах / [ред. Маринич О.М.]. – К.: УРЕ ім. М.П. Бажана, 1989.– Т.1: А – Ж. – 416 с.
6. Геренчук К.І. Природа Хмельницької області
7. Драпушко Р. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку / Р. Драпушко. – К.: Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. – 152 с.
8. Дяченко Л. П. Економіка туристичного бізнесу / Л. П. Дяченко. — К. : Центр навч. літ-ри, 2007. — 224 с.
9. Зайцева В. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі / В. Зайцева, О. Корнієнко // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 2 (8).– С. 55–65.;
10. Заповідні перлини Хмельниччини / за ред. Т. Л. Андрієнко. – Хмельницький : ПАВФ «Інтрада», 2006. – 220 с.
11. Зелена книга України / під загальною редакцією члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009. – 448 с.
12. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии // Составил Н.И.Теодорович. – Почаев, 1893. – Т.Ш: Заславский уезд.
13. Карачина Н. Розвиток міжнародного туризму в Україні у контексті світової інтеграції / Н. Карачина, О. Савіцька // Молодий вчений. – 2014. – № 5 (08). – С. 109–113.;
14. Колодний О. Деякі віхи з історії Славутчини у світлі археологічних досліджень // Славута і Славутчина: минуле і сучасне. – Славута, 2003. – С. 4-21.

15. Колодний О.С. Деякі віхи з історії Славутчини у світлі археології. В кн.: Сангушківські читання: Збірник наукових праць. Львів, 2004
16. Концепція розвитку туризму і курортів в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tourism.gov.ua/>;
17. Костюк О.М. Туристичні ресурси і розробка туру Хмельницькою областю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourismbook.com/books/book-42/chapter-1451/>
18. Країни світу. Міжнародний туризм. Україна туристична. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svit.ukrinform.ua/turism.php?page=ukr_tur&id=23762;
19. Країни світу. Міжнародний туризм. Україна туристична. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svit.ukrinform.ua/turism.php?page=ukr_tur&id=23762;
20. Любинська І.Б. Оцінка кліматичних ресурсів Хмельницької області для організації рекреаційної діяльності / І.Б. Любинська // Наукові записки Тернопільського національного пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. – 2010. – Вип. 2 (28). – С. 256-260.
21. Любинська Л.Г., Юглічек Л.С. Флора Хмельниччини. Навч. посібник. – Хмельницький: ТЗОВ «Поліграфіст», 2017. – 240 с.
22. Мальська М.Я. Основи туристичного бізнесу : навч. посіб. / М.Я. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух – К. : Центр навч. літ-ри, 2004. – С. 67.
23. Маринич А.М., Пащенко В.М., Шищенко П.Г. Природа Украинской ССР. Ландшафты и физико-географическое районирование. – К.: Наукова думка, 1985. – 224 с.
24. Міжнародний туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://wikipedia.org](http://wikipedia.org;);
25. Мольчак Я. А., Потапова А. Г., Фесюк В. А. Оценка агресурсного потенціала ... [підручник] / Василь Руденко. – Чернівці : Зелена Буковина, 1999. - 568 с.
26. Національний атлас України, Наукова ДВНП «Картографія», Київ, 2007
27. Озеро Святе: крок до створення національного природного парку (про проект створення в зоні Малого Полісся Хмельниччини національного природного парку «Озеро Святе») / Казімірова Л.П., Білик Р.Г. – Кам'янець-Подільський: Приватне вид-во ОіЮМ, 2001.
28. Офіційний веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: [http:// adm.km.ua](http://adm.km.ua)

29. Парфіненко А. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища / А. Парфіненко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2015. – Вип. 126. – Ч. 1. – С. 12–23.;
30. Розвиток туристичного бізнесу регіону : [навч. посіб.] / за ред. І.М. Школи. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. – 292 с.
31. Романюк С. Туристична галузь України: руїна чи низький старт? / С. Романюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://novosti-turbiznesa.info.](http://novosti-turbiznesa.info;);
32. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: [монограф.] / [Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко, М. Г. Бойко та ін.]; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2010. – 596 с.
33. Туристичні ресурси і розробка туру Хмельницькою областю [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://tourismbook.com/books/book-42/chapter-1448/>
34. Черчик Л. М. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку рекреаційного природокористування в Україні / Л. М. Черчик // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6. – С. 180–186.
35. <http://izcra.at.ua/index/kraeznavstvo/0-6>
36. <http://malepolisja.in.ua/index.php/priroda/prirodno-zapovidna-merezha>
37. <http://malepolisja.in.ua/index.php/priroda/prirodno-zapovidna-merezha>
38. <http://ukrskr.com.ua/khmeln/izyaslavskiy/mihniv-izyaslavskiy>
39. <https://drive.google.com/file/d/0B-tlab6s1PeIVDdVeF9xai1HOVk/view>
40. <https://drive.google.com/file/d/0B-tlab6s1PeIVDdVeF9xai1HOVk/view>
41. <https://is.gd/49crTV>
42. <https://is.gd/49crTV>
43. <https://is.gd/DzHA9m>
44. <https://is.gd/fm4bWL>
45. <https://is.gd/HLQvEW>
46. <https://is.gd/uH3iEr>
47. <https://is.gd/VKtCCC>
48. <https://is.gd/WP5Ggg>
49. <https://krupetskaotg.gov.ua/istoriya-skrupec-i-cstrigani-1525690324/>
50. <https://naub.oa.edu.ua/2013/vynyschennya-jevrejiv-slavutskoho-rajonu-v-period-nimetskoji-okupatsiji/>
51. <https://ngo.land.gov.ua/uk/psgRegion/iziaslavskii>
52. <https://perspekt.org.ua/articles/1749>
53. https://tovtry.com/ua/info/articles/press_npp/08.html

54. <https://trip.org.ua/khmelnichchina/izyaslav-misto-vtrachenikh-pamyatok.html>
55. <https://trip.org.ua/khmelnichchina/izyaslav-misto-vtrachenikh-pamyatok.html>
56. <https://trip.org.ua/khmelnichchina/izyaslav-misto-vtrachenikh-pamyatok.html>
57. <https://trip.org.ua/khmelnichchina/izyaslav-misto-vtrachenikh-pamyatok.html>
58. <https://u.to/OxmVGg>
59. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%BE_%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%B5
60. https://ye.ua/istiriya/2757_Hlapotin____torgove_misto_feniks.html
61. <https://zabytki.in.ua/uk/2997/sobor-rizdva-khristova-v-izyaslavi>
62. https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2019/conf/1/TN_2019_FMTU.pdf